

Obsah

2-3

Les | Lesy (nejen) v Českém Švýcarsku se mění před očima. Co je a co bude dál?

4-5

Příroda | Labské údolí a řeka Labe

6

Pro veřejnost | Z národního parku zmizely koše na odpadky | Aby se z krajiny nenávratně nevytratily stopy předků

7

Pro veřejnost | Kamenní mužici: Nešvar, který si lidé dokázali odpustit | Skalní hrad Šaunštejn aneb Smutná premiéra

8

Ekologická výchova | Plšíkova učebna | Zažijte s námi České Švýcarsko hravě

9

Pro veřejnost | Péče o turistickou infrastrukturu na území Národního parku České Švýcarsko v roce 2019

10-11

Geologie | Nové metody měření pohybů skalních masivů v národním parku

11

Zprávy | Ohňostroje v národním parku a jeho sousedství

12

Zprávy | Národní park oslaví 20. narozeniny

České Švýcarsko - zpravodaj Správy Národního parku České Švýcarsko, ročník 18, číslo 2/2019, č. reg.: MK ČR E 13314. **Vydává:** Správa NP České Švýcarsko, resortní organizace Ministerstva životního prostředí České republiky, Pražská 52, 407 46 Krásná Lípa, tel.: +420 412 354 050. **Redakce:** Natalie Belisová (n.belisova@npcs.cz). **Grafická úprava:** TR-DESIGN.CZ. **Tisk:** Tisk Krásná Lípa, spol. s r. o. Vyšlo v listopadu 2019. Náklad: 7.000 ks

Regenerující se les po dřívějším kůrovcovém žiru na Velkém Winterbergu v sousedním NP Saské Švýcarsko. Foto: Václav Sojka

Lesy (nejen) v Českém Švýcarsku se mění před očima. Co je a co bude dál?

Suchý a horký rok 2018 znamenal skutečný přelom ve vývoji lesů nejen v Českém Švýcarsku, ale v celé České republice i dalších oblastech střední Evropy. V případě Národního parku České Švýcarsko lze konstatovat, že zde nacházíme v podstatě dva typy lesa. Jeden je velmi blízký přírodě a je pestrý z hlediska zastoupení různých druhů dřevin i jejich stáří. A pak druhý, který lidé svého času z velmi praktických důvodů založili jako jednodruhový porost za účelem produkce dobře zpracovatelného dřeva. Právě u těchto porostů, které nazýváme kulturními smrčínami, jsme dnes svědky velké změny. Otázka již nezní, zda je v lidských silách udržet je v zeleném stavu. Mnohem spíše stojíme před rozhodnutím, nakolik bude člověk ovlivňovat vývoj lesů, které se právě nově rodí.

Rok 2019 podle očekávání nepřinesl zásadní změny v rychlosti postupu lýkožrouta smrkového napříč kulturními smrčínami národního parku. Také letos bylo převážnou část roku teplo a sucho a občasné srážky nemohly v žádném případě vyrovnat deficit z roku loňského. Většina vzrostlých smrkových porostů se nacházela a stále nachází v zásahových zónách národního parku, neboť se měly stát předmětem postupné přeměny na přírodě bližší les. Přeměna smrkových monokultur byla od vzniku národního parku v roce 2000 do počátku roku 2018 úspěšným lesnickým postupem, díky kterému se podařilo směrem k přírodě bližším porostům nasměrovat zhruba čtvrtinu zdejších smrčín. Tento postup zahrnoval také důsledné zasahování v případě výskytu lýkožrouta smrkového. A právě to se v mezních podmínkách extrémního sucha ukázalo být kamenem úrazu.

Koncept důsledného zasahování proti kůrovci vedl loni k těžbám značných objemů dřeva, a to bez znatelného snížení rychlosti jeho postupu. Nepříliš žádoucím vedlejším efektem byl vznik rozsáhlých holin, kdy největší z nich v oblasti Černého dolu pod Pravčickou bránou dosáhla velikosti zhruba 40 hektarů. Proto správa parku letos v květnu výrazně omezila rozsah tzv. nahodilých těžeb. V praxi to znamená, že se zasahuje proti kůrovci pouze v takzvaném nárazníkovém pásmu, což je v průměru 500 metrů široký pruh po obvodu parku, a to z důvodu ochrany sousedních lesů. Zásahy proti kůrovci jsou možné také v severovýchodní části parku, tedy zhruba v oblasti Doubice, Kyjova a Brtníků, přičemž však velikost holiny nesmí přesáhnout jeden hektar. Ve zbývajících